

جاذبه‌های گردشگری

شهرستان دشتی

علی فولادی خورموجی
دبیر جغرافیا و زمین‌شناسی شهرستان تنگستان

چکیده

جاذبه‌ها و توان‌های گردشگری از سرمایه‌های منحصر به فرد هر کشور و منطقه به‌شمار می‌روند و شناسایی و طبقه‌بندی و برنامه‌ریزی برای بهره‌برداری از آن‌ها در جهت توسعه گردشگری اهمیت بسیار بالا دارد. لذا شناسایی و معرفی جاذبه‌های گردشگری می‌تواند نقش مهمی در جذب گردشگر و توسعه فرصت‌های شغلی و مانند آن داشته باشد.

شهرستان دشتی که در بخش مرکزی استان بوشهر جای گرفته و از سه منطقه ساحلی، مرکزی و کوهستانی در جوار خلیج فارس برخوردار است، قابلیت‌های بالایی در زمینه گردشگری دارد. معرفی این جاذبه‌ها می‌تواند بستر مناسبی را برای جذب گردشگران داخلی و بین‌المللی فراهم کند. در این پژوهش که با شیوه اکتشافی انجام پذیرفته، مشخص شد که این شهرستان از توان بالایی برای جذب گردشگر به‌ویژه در فصل زمستان برخوردار است.

کلیدواژه‌ها: جاذبه، گردشگری، شهرستان دشتی، خلیج فارس

مقدمه

امروزه گردشگری مهم‌ترین فعالیت اقتصادی جهان و از جمله مهم‌ترین موضوعات علمی روز به‌شمار می‌رود و به همین دلیل سیاست‌ها، راهبردها و برنامه‌ریزی گردشگری از چالش‌های مهم فکری جامعه انسانی است. بدین سبب این موضوع مورد توجه رشته‌های مختلف علمی قرار گرفته است. جغرافیا از جمله رشته‌های علمی است که گردشگری را به‌عنوان یک پدیده جغرافیایی و یکی از نقش‌های انسان مورد توجه قرار داده است. جغرافیای گردشگری، فعالیت‌های گردشگری را در قالب مکان و زمان و پدیده مؤثر در

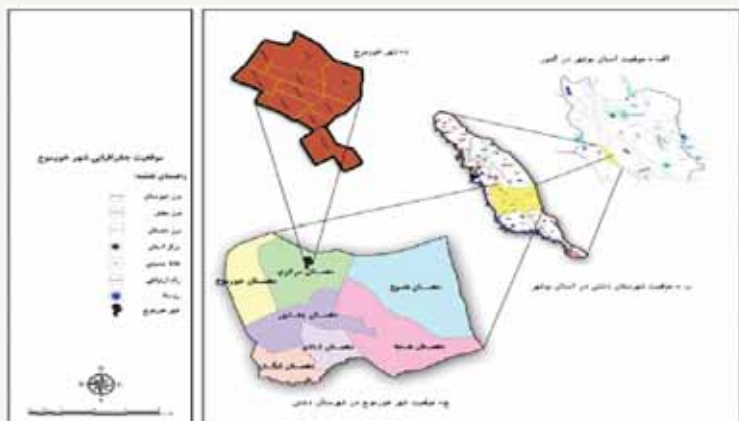
عوامل محیطی (طبیعی و انسانی) مورد بررسی قرار می‌دهد (موحد، ۱۳۸۶: ۱۶۸).

منابع و جاذبه‌های گردشگری در تمام بخش‌های برنامه‌ریزی و مدیریتی صنعت گردشگری اهمیت بسیار دارد و ویژگی‌ها و مشخصه‌های منابع و جاذبه‌ها در یک کشور یا منطقه، اساس توسعه گردشگری را مهیا می‌سازد (ضیائی و داغستانی، ۱۳۸۹: ۱۳). قرن بیست‌ویکم، سده بهره‌گیری از فرصت‌های تجاری ارزشمند در بخش خدماتی به‌ویژه گردشگری است. فعالیت گردشگری امروزه یکی از

منطقه مورد مطالعه

شهرستان دشتی با ۶۰۶۵ کیلومتر مربع مساحت بین طول جغرافیایی ۵۱ درجه و ۱۰ دقیقه تا ۵۱ درجه و ۲۸ دقیقه شرقی و عرض جغرافیایی ۲۹ درجه و ۲ دقیقه تا ۲۹ درجه و ۱۸ دقیقه شمالی قرار دارد. این شهرستان از شمال به شهرستان‌های دشتستان و تنگستان، از مشرق به شهرستان فیروزآباد، از مغرب به شهرستان تنگستان، از جنوب غربی به شهرستان دیر و از جنوب به شهرستان کنگان محدود است (افشار سیستانی، ۱۳۶۹: ۸۸۱)

شکل ۱: موقعیت شهرستان دشتی در کشور و استان

جاذبه‌های گردشگری شهرستان دشتی

منابع و جاذبه‌های گردشگری شهرستان دشتی را می‌توان به دو دسته، جاذبه‌های طبیعی و جاذبه‌های انسانی، تفکیک کرد.

منابع و جاذبه‌های طبیعی

شهرستان دشتی موقعیت منحصر به فردی را در استان از نظر پدیده‌های طبیعی به خود اختصاص داده است. وجود اشکال مهم مورفولوژیکی منحصر به فرد در جهان، وجود گنبد نمکی که سرشار از جاذبه و دیدنی است، رودخانه مند به‌عنوان پرآب‌ترین و طولی‌ترین رودخانه استان و پدیده‌های جذاب دیگر، همه ساله مشتاقان زیادی را به سمت خود جلب می‌کند. مهم‌ترین چشم‌اندازهای طبیعی این شهرستان عبارت‌اند از:

کوه‌ها

در مجله بهره‌برداری از کوه‌ها نوشته لارنس و بلیامز، وضعیت چین‌خوردگی‌ها و طبیعت کوه‌های اطراف شهر خورموج را از مهم‌ترین چین‌خوردگی‌ها به دلیل نظم و جهت آن در دنیا دانسته شده است. این چین‌خوردگی‌ها در امتداد محور چین‌خوردگی زاگرس با جهت شمال غربی - جنوب شرقی امتداد یافته است. دره‌های

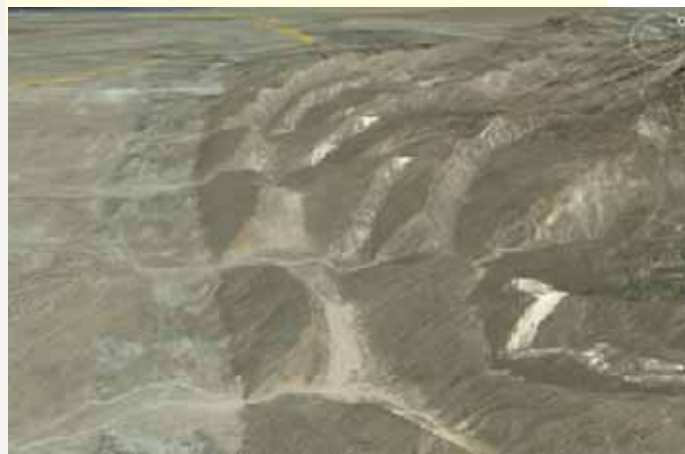
مهم‌ترین و پویاترین فعالیت‌ها در جهان است (لطفی، ۱۳۸۴: ۵). به عبارت دیگر، توسعه صنعت گردشگری، به‌ویژه برای کشورهای در حال توسعه که با معضلاتی همچون میزان بیکاری بالا، محدودیت منابع ارزی و اقتصاد تک‌محصولی مواجه‌اند از اهمیت فراوان برخوردار است (صباغ کرمانی و امیریان، ۱۳۷۹: ۱۱). برنامه‌ریزی گردشگری نیازمند اطلاعات کافی درباره جذابیت‌های گردشگری، ویژگی‌های گردشگران، عوامل اقتصادی، سیاسی، خدماتی، اجتماعی و فرهنگی، محیط زیستی و مدیریتی است (لیاقتی و همکاران، ۱۳۸۹: ۲۵). لذا شناخت جاذبه‌های گردشگری، ماهیت، ظرفیت تنوع، پراکندگی و مانند آن‌ها از ضروریات اولیه هر نوع اقدام در مسیر برنامه‌ریزی و توسعه گردشگری است.

با وجود اهمیت بی‌بدیل صنعت گردشگری در توسعه و شکوفایی اقتصادی، سیاست‌گذاری‌های کافی در خصوص ارتقای آن در کشورمان صورت نپذیرفته و عمده تلاش‌های مربوط به توسعه صنعت گردشگری در دهه‌های اخیر، معطوف به رهیافت‌های تشویقی و تبلیغاتی تقاضامحور بوده‌اند (نوبخت، ۱۳۸۵: ۷۹).

در جوار سواحل نیلگون خلیج فارس از ابروندکنار گرفته تا گواتر، جاذبه‌های متعددی وجود دارد که هر یک به تنهایی می‌تواند در سطح محلی، ملی و بین‌المللی گردشگران را به خود جذب کند و بستر مناسبی برای توسعه فرصت‌های شغلی و معرفی فرهنگ این نواحی برای سایر اقوام و ملل فراهم سازد. در این میان، استان بوشهر از نظر توان‌های محیطی گردشگری، سرزمینی چهارفصل است و با تمدنی چندهزار ساله از موقعیت ممتاز طبیعی، وجود سواحل زیبا، آب و هوای معتدل در فصل سرد سال، چشمه‌های آب گرم، آبشارها، جنگل‌های حرا، پدیده‌های جغرافیایی منحصر به فرد و سابقه تاریخی سه‌هزار ساله، آثار باستانی و بناهای تاریخی، آداب و رسوم و آیین‌های مذهبی برخوردار است.

شهرستان دشتی به مرکزیت شهر خورموج، دومین شهرستان وسیع استان به‌شمار می‌رود. در سال‌های اخیر این شهرستان به دلیل توجه نسبی به جاذبه‌های گردشگری آن، به یکی از جایگاه‌های ویژه گردشگری در سطح استان تبدیل شده است، لذا با معرفی سامان‌دهی و بهره‌برداری از توان‌های اکوتوریستی آن، می‌تواند در آینده یکی از قطب‌های مطرح گردشگری کشور در جوار خلیج فارس باشد. شناخت توان‌های گردشگری، جاذبه‌های طبیعی، تاریخی، مذهبی و فرهنگی گردشگری این شهرستان می‌تواند بستر مناسبی را برای توسعه این صنعت فراهم آورد و گردشگران زیادی را از سایر نواحی استان بوشهر، کشور و حتی در سطح بین‌المللی به سوی خود جذب کند و به تبع آن، زمینه را برای رشد و توسعه شهرستان دشتی مهیا سازد.

عریض و طویل این چین خوردگی‌ها به سمت شهر خورموج هر چند محدودیت‌های توسعه این شهر را فراهم کرده است، اما همه‌ساله با باران‌های طولانی مدت فصلی چهره شهر را دیدنی می‌کند. در شکل ۲ درختان و بستر خشک رودخانه‌ها در گوشه پایین سمت چپ عکس را می‌توان با کوه‌ها مقایسه کرد و به بزرگی آن‌ها پی برد.

شکل ۲: کوه‌های شهرستان دشتی

گنبد نمکی دشتی

گنبد نمکی دشتی در نزدیکی روستای گنخک و در فاصله ۱۴۴ کیلومتری جنوب شرقی بندر بوشهر و در فاصله ۶۴ کیلومتری شهر خورموج قرار دارد و بزرگ‌ترین و زیباترین گنبد نمکی ایران به‌شمار می‌آید. وسعت این گنبد در حدود ۳ هزار و ۶۶۶ هکتار و ارتفاع قله آن ۱۴۹۰ متر از سطح دریاست و حداقل ارتفاع آن از سطح دریا نیز ۷۰ متر است. گنبد از نظر گردشگری دارای جاذبه‌ها و قابلیت‌های فراوان است که از آن جمله می‌توان به آبشارهای نمکی، غارهای نمکی،

چال‌ها و یخچال‌های نمکی، تخت دیو یا دودکش جن، دره گل کلم، چشمه‌های نمکی، نمک‌شارها و نمک‌فشان‌ها و سطح زیبا و رنگارنگ گنبد اشاره کرد.

آبشارهای نمکی

آبشارهای طبیعی که در مسیر طبیعی آب‌راه‌های گنبد و در کوهپایه‌های پایین دست به اشکال مختلف و در اندازه‌های متفاوت، وجود دارد زیبایی خاصی به منطقه بخشیده است و در فصل گرم به‌دلیل تبخیر زیاد آب، بلورهای نمکی ضخیمی در مسیر آبشارها ایجاد می‌کند که با لغزش آب روی بلورهای نمکی و تابش آفتاب، منظره‌ای شگرف و زیبا ایجاد کرده است.

غارهای نمکی

یکی دیگر از جاذبه‌های گردشگری گنبد نمکی، وجود غارهای نمکی فراوان در آن است که با انحلال رسوب‌های نمکی و معدن ایجاد شده است. در درون غارها بلورهای زیبا به‌صورت استالاکمیت و استالاکتیت یا همان قندیل با اشکال متفاوت دیده می‌شوند. قندیل‌ها به اشکال متفاوت به‌قدری زیبا تشکیل شده‌اند که اغلب غارها با استفاده از اشکال همین قندیل‌ها نام‌گذاری شده‌اند، مثلاً در غار انگوری قندیل‌های فراوان به‌صورت خوشه‌های انگور از سقف و دیواره غار آویزان شده‌اند به‌طوری که شما هنگام حضور در این غار گویی به یک تاکستان پر بار پا گذاشته‌اید؛ یا غار شاخه نبات که در آن قندیل‌های سفید و یک‌دست به‌صورت شاخه‌ای از سقف غار آویزان‌اند، نظر هر بیننده‌ای را به خود جلب می‌کند.

نمک‌چال‌ها و یخچال‌های نمکی

یخچال‌های نمکی از جاذبه‌های خاص گنبد نمکی دشتی است که در سطح شیب‌دار و حرکت ثقلی توده‌های نمک و در راستای شیب گنبد و به‌صورت پلکانی تشکیل شده‌اند و در سطح خود، با اشکالی زیبا رنگ‌های متحیرانه و چشم‌نواز را به‌وجود آورده‌اند و به‌دلیل این که به یخچال‌های یخی شبیه‌اند چنین نام‌گذاری شده‌اند (شکل ۲).

تخت دیو یا دودکش جن

پدیده تخت دیو یا دودکش جن نیز یکی از جاذبه‌های گنبد نمکی دشتی است. این دودکش‌ها به‌دلیل اختلاف در میزان فرسایش سنگ‌ها به‌وجود آمده‌اند و به‌صورت ستون‌های کوچک و بزرگ روی گنبد خودنمایی می‌کنند و در برخی موارد به خاطر شکل‌شان نام‌گذاری هم شده‌اند، مانند ستون انگشت خدا یا کلاه به‌سر. این ستون‌ها همانند نگهبانانی استوار و همیشگی برای گنبد به حساب می‌آیند.

شهرستان دشتی به مرکزیت شهر خورموج، دومین شهرستان وسیع استان به‌شمار می‌رود. در سال‌های اخیر این شهرستان به‌دلیل توجه نسبی به جاذبه‌های گردشگری آن، به یکی از جایگاه‌های ویژه گردشگری در سطح استان تبدیل شده است، لذا با معرفی، سامان‌دهی و بهره‌برداری از توان‌های اکوتوریستی آن، می‌تواند در آینده یکی از قطب‌های مطرح گردشگری کشور در جوار خلیج فارس باشد

سطوح رنگارنگ گنبد

قندیل‌های نمکی

آبشارهای نمکی

اشکال گل کلمی

چشمه‌های نمکی

تخت دیو یا دودکش جن

دره گل کلم

می‌توان شگفت‌انگیزترین بخش گنبد را این دره زیبا منحصر به فرد دانست؛ دره‌ای که سطح آن به‌صورت یک‌دست با نمکی که به‌صورت گل کلم درآمده، فرش شده است.

سطح زیبا و رنگارنگ گنبد

مهم‌ترین جاذبه گردشگری گنبد نمکی دشتی، ساختار گنبد است، زیرا رهگذران در حال عبور از جاده خورموج به سمت کنگان از فاصله دور سفیدی گنبد پوشیده از نمک را می‌بینند و در نظر اول گویی کوهی پوشیده از برف را مشاهده می‌کنند (شکل ۲).

پوشش گیاهی منطقه مند

منطقه مند از نظر پوشش گیاهی به سه بخش تقسیم می‌شود: بخش شمالی آن شامل گردان‌های حاشیه رودخانه مند و نوار باریکی به طول تقریبی چهارده کیلومتر و عرض پنج کیلومتر با وسعتی در حدود هفتاد کیلومتر مربع در حاشیه جنوبی رودخانه مند است. این بخش دارای انواع گرامینه و درختان گز و اشک و کهور است و به دلیل وجود مراتع خوب و پناهگاه و آبشخور مناسب، مهم‌ترین زیستگاه آهوان در منطقه به حساب می‌آید. ناحیه غربی و جنوب غربی که

روی هم بیشتر مساحت منطقه را شامل می‌شود، به‌دلیل مجاورت با دریا به صورت لجنزار و پوشیده از گل و لای است (شکل ۳).

حیات وحش منطقه مند

در حاشیه رودخانه مند انواع زندگی جانوری نگاه هر بیننده‌ای را به خود جلب می‌کند و در آن، گونه‌های متعدد زیر را می‌توان یافت. **پستانداران:** مهم‌ترین پستاندار منطقه آهو است. منطقه مند از گذشته‌های دور یکی از زیستگاه‌های مهم آهو در استان بوشهر بوده است. در سال ۱۳۶۵ طغیان رودخانه مند و نفوذ آب به داخل منطقه امن باعث از بین رفتن بخش اعظم جمعیت آهوی این منطقه شد به طوری که پس از فرونشستن آب رودخانه، لاشه دویست رأس آهو به‌دست محیط‌بانان در سواحل دریا و جزایر منطقه شمارش شد.

عمارت شیرینه

تنگه سدر

شکل ۴: تفرج‌گاه‌های خورموج

توسعه صنعت گردشگری، به‌ویژه برای کشورهای در حال توسعه که با معضلاتی همچون میزان بیکاری بالا، محدودیت منابع ارزی و اقتصاد تک‌محصولی مواجه‌اند از اهمیت فراوان برخوردار است

آهو

گرامینه و درختچه‌های گز

درنا

شغال

شکل ۳: پوشش گیاهی و زندگی جانوری شهرستان دشتی

آرامگاه سلطان پیر هاشم

مسجد میرزا

آرامگاه پیر ارم یا چهل گز

حسینیة میرزا

جدول ۲: موقعیت مکان‌های مذهبی شهرستان دشتی

فاصله تا خورموج (کیلومتر)	موقعیت جغرافیایی	نام آرامگاه
خورموج	غرب شهر خورموج	امامزاده پیر ارم یا پیر چهل گزی (چهل گزو)
۲۸	جنوب غربی شهر خورموج، روستای جبری	آرامگاه شاهزاده هاشم
۴۲	جنوب غربی شهر خورموج، روستای فقیه احمدان	بی‌بی حور
۲۴	جنوب غربی خورموج، روستای فقیه حستان	آرامگاه شاه چراغ
۶۵	جنوب غربی خورموج، روستای کردوان	آرامگاه شاهزاده حسن
۷۰	جنوب غربی خورموج، روستای زیارت	آرامگاه موسی بن رضا و زین‌العابدین
۷۵	دهستان کبکان، جنوب غربی خورموج، روستای بریکان	آرامگاه شاهزاده محمود
۷۵	دهستان کبکان، جنوبی غربی خورموج، روستای زیر راه	آرامگاه شاهزاده غیب
۳۶	جنوب شرق خورموج، روستای سنا	آرامگاه سیدعمر و بی‌بی خاتون
۳۸	روستای خروک	آرامگاه شاه‌عباس غیب
۴۸	جنوب شرقی خورموج، روستای شنبه	آرامگاه آقا شنبه، شاه زندان و بی‌بی حکیمه

تفرجگاه بنگه

این منطقه گردشگری در فاصله سه کیلومتری شهر خورموج قرار دارد. در زمان‌های گذشته محمدخان دشتی (حاکم شهر) آسیابی در این منطقه ساخت و اقداماتی نیز در زمینه انتقال آب انجام داد، ولی عمرش به سرآمد و با فوت او طرح‌هایش نیز به‌دست فراموشی سپرده شد (مصاحبه با شورای شهر، ۱۳۸۹).

هم‌اکنون به کمک کانال‌هایی، این آب برای سیراب کردن بلوارهای شهر و پارک‌های شهری استفاده می‌شود. تفرجگاه بنگه به دلیل قرار گرفتن در دهانه کوهستان و وجود چشمه آب جاری در تعطیلات آخر هفته هم‌چنین در ایام نوروز، گردشگران محلی زیادی را به سمت خود جذب می‌کند. وجود بیشه‌زارها، نخلستان‌ها و درختان لیمو و هم‌چنین گونه‌های مختلف پرندگان به طبیعت این تفرجگاه جلوه‌ای دیگر داده است.

تنگ سه در

این مکان را به دلیل اتصال سه دره‌ای که در فصل پرآبی (زمستان) به یکدیگر پیوند می‌خورند نام‌گذاری کرده‌اند. این مکان در فاصله ۱۸

جدول ۱: مراکز گردشگری و تفرجگاهی شهرستان دشتی

نام	موقعیت جغرافیایی	فاصله تا خورموج
گنبد نمکی دشتی	شمال غربی روستای گنخک	۶۴ کیلومتر
تفرجگاه بنگه	غرب شهر خورموج	۳ کیلومتر
عمارت شیرینه	شمال غربی شهر خورموج	۷ کیلومتر
تفرجگاه تنگ سه در	جنوب شرقی خورموج، روستای لاور رزمی	۱۸ کیلومتر
تفرجگاه چاچاهو	جنوب شرق شهر خورموج	۷ کیلومتر

کیلومتری جنوب شرق خورموج واقع شده و در فصول مختلف سال به‌ویژه ایام نوروز و زمستان، مکان و مأوای گردشگران زیادی از نقاط مختلف شهرستان است (شکل ۴).

عمارت شیرینه

عمارت شیرینه با قدمت ۱۵۰ ساله در فاصله هفت کیلومتری شهر خورموج در دامنه رشته کوه بیرمی به‌دست محمدخان دشتی، حاکم وقت منطقه ساخته شده است. هر ساله شمار بسیاری از گردشگران از این اثر ملی دیدن می‌کنند. در سال‌های گذشته بیش

شکل ۶: قلعه‌ها و آثار باستانی دشتی

قلعه داراب‌خان در شنبه

قلعه دختر

قلعه محمدخان دشتی

جدول ۳: مشخصات قلعه‌های شهرستان دشتی

فاصله تا خورموج (کیلومتر)	موقعیت جغرافیایی	قلعه‌های شهرستان دشتی
-	شهر خورموج (مرکز شهر)	قلعه خورموج
۶	۶ کیلومتری شهر خورموج	قلعه شیرینه
-	مرکز شهر خورموج	مسجد میرزا
۱۸	جنوب شرقی شهر خورموج	قلعه لاور رزمی
۷۵	شهر شنبه	قلعه شنبه
۴۵	جنوب شرقی شهرستان، روستای گلستان	قلعه دختر (گور دختر)

از یک میلیارد ریال برای مرمت و بازسازی این بنا هزینه شده است. وجود ۱۵ هکتار باغ مرکبات، دو چشمه آب شیرین و جویبار زیبا، تپه‌ها و دامنه‌های کوه بیرمی و ارتفاعات مشرف ۱۸۵۰ متری بیرمی که بلندترین قله استان بوشهر به‌شمار می‌رود، بر اهمیت این مجموعه تفریحی افزوده است.

جدول ۴: ظرفیت‌ها و جاذبه‌های گردشگری شهرستان دشتی

شرح	موقعیت	نوع جاذبه	انواع جاذبه
وجود چین‌خوردگی‌های منظم با محور موازی و منحصر به فرد	شهر خورموج	توپوگرافی	فراوانی جاذبه‌های طبیعی
این گنبدها از نظر گردشگری جاذبه‌ها و قابلیت‌های بسیار دارد و در سال‌های اخیر نقش زیادی در گردشگری داشته است. این جاذبه می‌تواند در سطح ملی و حتی بین‌المللی مطرح باشد.	روستای گنچک	گنبدهای نمکی	
در فصول مختلف سال به‌ویژه ایام نوروز و زمستان، مکان و مأوای گردشگران زیادی از نقاط مختلف شهرستان است.	پیرامون شهر خورموج	تفرجگاه‌ها	
اجتماعی از درختچه‌های گز و بوته‌های شور دوست به‌صورت پراکنده در این ناحیه دیده می‌شوند که پناهگاه و حوش منطقه‌اند و در رونق گردشگری مؤثرند.	حاشیه رودخانه مند	گونه‌های گیاهی و جانوری	جاذبه‌های انسانی
از مهم‌ترین جلوه‌های گردشگری که استقبال زیادی از آن در شهرستان دشتی می‌شود، بناها و جاذبه‌های مذهبی هستند.	در اغلب نقاط شهرستان	بناهای مذهبی	
از زیباترین جلوه‌های معماری عصر ناصری به‌شمار می‌روند. به‌دلیل اعتقادات و باورهای کهن در نزد مردم شهرستان، موقعیت ممتازی یافته‌اند.	خورموج و درازی	مساجد و حسینیه‌ها	
به‌دلیل ویژگی‌های معماری و قدمت بسیار، جایگاهی ویژه در گردشگری شهرستان دارند	در اغلب نقاط شهرستان	قلعه‌ها	سایر جاذبه‌ها
بیانگر نماد مذهبی زرتشتیان	روستای حیدری	آتشکده کوه مند	
سنت و آداب و رسوم معمول در شهرستان را می‌توان به دو دوره پیش از اسلام و پس از اسلام تقسیم کرد.	در اغلب نقاط شهرستان	آداب و رسوم	سایر جاذبه‌های انسانی
امروزه بخش وسیعی از ردیف و موسیقی دستگامی، گوشه‌ها و نغمه‌هایی است که از طریق موسیقی محلی ما به این جایگاه راه یافته‌اند و نقش بارزی در گردشگری شهرستان دارند.	در اغلب نقاط شهرستان	موسیقی و رقص محلی	
شروه، فرم دیگری از موسیقی دشتی است که بیشتر با آوازی به فرم آزاد خوانده می‌شود.	در اغلب نقاط شهرستان	شروه‌خوانی	
دمام، مجموعه طبل‌هایی هستند که در مراسم عزاداری شروع مراسم را اعلام می‌کنند.	در اغلب نقاط شهرستان	دتم‌زنی	

قلعه یا عمارت شیرینه

آتشکده مند

منابع و جاذبه‌های انسانی

جلوه‌های تاریخی، قومی و فرهنگی هر منطقه از جذابیت‌های تفرجگاهی آن به حساب می‌آید که در کنار جذابیت‌های طبیعی می‌تواند

شهرستان دشتی که در بخش مرکزی استان بوشهر جای گرفته و از سه منطقه ساحلی، مرکزی و کوهستانی در جوار خلیج فارس برخوردار است، قابلیت‌های بالایی در زمینه گردشگری دارد. معرفی این جاذبه‌ها می‌تواند بستر مناسبی را برای جذب گردشگران داخلی و بین‌المللی فراهم کند

فعالیت تفریحی در اوقات فراغت را تکمیل کند. این دسته از منابع تفریحگاهی شامل بناهای تاریخی مانند قلعه‌ها، برج‌ها، پل‌ها، کاخ‌ها، میدان‌ها، بازارها، حمام‌ها، مقبره‌ها، سنگ‌نوشته‌ها و تپه‌های باستانی، بناهای مذهبی همچون آرامگاه‌ها، امامزاده‌ها، تکایا، زیارتگاه‌ها و معابد و مساجد مختلف هستند (رضوانی، ۱۳۸۷: ۲۰). برخی از جاذبه‌های انسانی شهرستان دشتی در جدول‌های ۲ و ۳ ذکر شده‌اند.

آثار گردشگری به ثبت رسیده

دغدغه‌های فرهنگی و تاریخی مردم و مسئولان نسبت به این قابلیت‌های تاریخی و فرهنگی شهرستان دشتی می‌تواند حس تعلق به مکان و تمایل به دیدن آثار گذشتگان و میراث آن‌ها را در دل مردم زنده نگه دارد و مردم را بیش از پیش به انجام فعالیت‌های گردشگری ترغیب کند.

نتیجه‌گیری

همان‌طور که ملاحظه شد، شهرستان دشتی از قابلیت‌ها و جاذبه‌های زیادی برای گردشگری برخوردار است که برخی از آن‌ها در سطح محلی و برخی در سطح استانی مورد بهره‌برداری قرار می‌گیرد. با وجود اقدامات انجام گرفته در ثبت برخی از این آثار هنوز برنامه‌ی جامعی برای ارتقای بهره‌برداری از جاذبه‌های این شهرستان صورت نگرفته است. به نظر می‌رسد که برخی از این جاذبه‌ها همچون گنبد نمکی با چشم‌اندازهای بدیع آن می‌تواند نه تنها در سطح ملی، بلکه در سطح بین‌المللی جاذب گردشگر باشد. این امر همت بخش خصوصی و ایجاد زمینه و بسترسازی مسئولان را می‌طلبد. با وجود گسترش ایران‌گردی، بررسی‌های مقدماتی نشان می‌دهد که شهرستان دشتی هنوز نتوانسته است سهم درخور و شایسته خود را از گردشگران داخلی به‌دست آورد. تحقق این امر مستلزم برنامه‌ریزی و تجهیز جاذبه‌های گردشگری و سپس تبلیغ آن‌ها در رسانه‌های گروهی و مانند آن است.

بی‌گمان هرگونه برنامه‌ریزی برای رونق گردشگری و جذب گردشگر مستلزم توجه به اصول گردشگری پایدار است تا خللی به جاذبه‌های گردشگری وارد نیاید و این جاذبه‌ها پس از مدت زمانی کوتاه به اضمحلال و نابودی دچار نشود.

منابع

۱. اسلام، علی‌اکبر (۱۳۸۲)، برنامه‌ریزی بازاریابی، شرکت چاپ و نشر بازرگانی، تهران.
۲. افشار سیستانی، ایرج (۱۳۶۹)، نگاهی به بوشهر، مؤسسه انتشاراتی و آموزشی نسل دانش، چاپ اول.
۳. پاپلی یزدی، محمدحسین و سقایی، مهدی (۱۳۸۶)، گردشگری (ماهیت و مفاهیم)، چاپ دوم، تهران: انتشارات سمت.
۴. رضوانی، محمدرضا (۱۳۸۷)، توسعه گردشگری روستایی با رویکرد گردشگری پایدار، انتشارات دانشگاه تهران، چاپ اول.
۵. سازمان میراث فرهنگی استان بوشهر، ۱۳۸۹.
۶. شورای شهر خورموج، ۱۳۹۰.
۷. ضیایی، محمود و داغستانی، سعید (۱۳۸۹)، «تحلیل سلسله‌مراتبی جاذبه‌های تاریخی - فرهنگی شهرستان نیشابور»، جغرافیا و توسعه، شماره ۱۷، صص ۱۳۸-۱۱۳.
۸. کرمانی، صباغ و امیریان، مجید (۱۳۷۹)، «بررسی اثرات اقتصادی توریسم در جمهوری اسلامی ایران (با استفاده از تحلیل داده و ستاده)»، پژوهش‌نامه بازرگانی، پاییز، شماره ۲۹، تهران.
۹. لیاقتی، هومان، خوشبخت، کورش، محمودی، حسین، کوچک‌زاده، محسن و امیدوار، پگاه (۱۳۸۹)، «واکاوی ویژگی‌های الگوی فراغت در گردشگری شهری»، مجله محیط‌شناسی، شماره ۵۵، صص ۳۶-۲۵.
۱۰. لطفی، صدیقه (۱۳۸۴)، «نگرش سیستمی، لازمه پایداری گردشگری در مازندران»، مجموعه مقالات اولین همایش سراسری نقش صنعت گردشگری در توسعه استان مازندران، تهران: رسانش.
۱۱. محلاتی، صلاح‌الدین (۱۳۸۰)، درآمدی بر جهانگردی، چاپ دوم، انتشارات دانشگاه شهید بهشتی.
۱۲. موحد، علی (۱۳۸۶)، گردشگری شهری، اهواز: انتشارات دانشگاه شهید چمران.
۱۳. نوری، هدایت‌الله (۱۳۷۹)، «تحلیل فضایی در جغرافیای کشاورزی»، مجله پژوهش‌های جغرافیایی، شماره ۳۹، انتشارات دانشگاه تهران.
۱۴. نوبخت، محمداقبر (۱۳۸۷)، توسعه گردشگری در ایران، موانع و راهکارها، تهران: انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی.
15. Carmelo J. Leon, Juan M. Hernandez and Matias Gonzalez (1995); "ENDOGENOUS LIFECYCLE AND OPTIMAL IN TOURISM", University of Las Palmas de Gran Canaria Facultad de Ciencia Economicas y Empresariales.
16. Chang, T.C. and s. A. Yeoh (1999), "New Asia-Singapore": communicating local coltures through Global Torism , Geoforum 30-pp- 107- 115.
17. Gartner, William (2002) Tourism development, VNB.
18. Lanfont, M.F. (1980). "Introduction: Tourism in the the process of Internationali section", International social Journal, vol. 23, pp.14-43.